

KESKKONNAAMET

Rene Reisner
merekeskkonna osakonna juhataja
asekantsleri ülesannetes
Keskkonnaministeerium
keskkonnaministeerium@envir.ee

Teie 14.11.2017 nr 17-6/17/6543-4

Meie 06.12.2017 nr 14-3/17/12876-2

Sampsoni jõest

Austatud Rene Reisner

Palusite Keskkonnaametilt taustinfot keskkonnaregistri veekogude nimistu täpsustamiseks Sampsoni jõe osas seoses Keskkonnaagentuurile esitatud teatega Sampsoni jõe (keskkonnaregistri koodiga VEE1165301) ülemjooksu voolusängi võimaliku inimtekkelise muutumise kohta ning taotlusega muuta keskkonnaregistris Sampsoni jõe ruumikuju ja alaliiki.

Sampsoni haru asub Saaremaal Saaremaa vallas (varasemalt Kaarma vallas ja Lääne-Saare vallas) Nasva alevikus Luha maaüksusel. Luha maaüksusel (katastriüksuse tunnus 34804:001:0095, pindala 4.72 ha, 100% maatulundusmaa) on Kaarma Vallavalitsuse 25.03.2008 korraldusega nr 125 algatatud detailplaneering ja Kaarma Vallavalitsuse 30.07.2008 korraldusega nr 283 selle keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi nimetatud *KSH*), mille käigus on ekspert Arvo Järvet hinnanud detailplaneeringuga kavandatava tegevuse keskkonnamõju. Keskkonnaamet on olnud detailplaneeringu protsessis kooskõlastajaks ja *KSH* menetluses sel ajal kehtinud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohaselt *KSH* järelevalvajaks. Luha kinnistu detailplaneeringu on Keskkonnaamet kooskõlastanud 25.01.2011 kirjaga nr HLS 6-5/10/31776-8 ning detailplaneeringu muutunud lahenduse kohta seisukoha andnud 23.12.2011 kirjaga nr HLS 6-5/11/35096-2, 17.06.2014 kirjaga nr HLS 6-5/14/35096-4 ja 09.05.2017 kirjaga nr 6-2/17/5194-2. Lääne-Saare valla kodulehelt leitava info kohaselt (<https://www.laanesaare.ee/index.php/ehitus-ja-planeerimine/detailplaneeringud/detailplaneeringute-vastuvotmine-ja-avalik-vaeljapanek>) on Luha kinnistu detailplaneering avalikustatud, kuid mitte kehtestatud. *KSH* aruande on Keskkonnaamet heaks kiitnud 21.12.2009 kirjaga nr HLS 6-8/22482-8.

Seoses Sampsoni haruga Keskkonnaamet märgib järgmist:

1. Detailplaneeringu kehtestamisest puudutatud isikute väljaselgitamine ja detailplaneeringu koostamise menetluse kaasamine on detailplaneeringu koostamise korraldaja (algselt Kaarma vald, hiljem Lääne-Saare vald, käesoleval hetkel Saaremaa vald) ülesanne.
2. Keskkonnaamet juhib tähelepanu sellele, et Teie kirjaga kaasas olnud planeeringu joonis on koostatud INSENERIBÜROO URMAS NUGIN OÜ poolt (töö nr 42/2006) oktoobris 2010 ja tegemist ei ole lahendusega, mis Keskkonnaameti poolt 25.01.2011 kirjaga nr HLS 6-5/10/31776-8 kooskõlastuse sai. Detailplaneeringu lahendust on ka peale Keskkonnaameti poolset kooskõlastamist (25.01.2011 kirjaga nr HLS 6-5/10/31776-8) muudetud. Käesoleva aasta mais on Keskkonnaametile esitatud Klotoid OÜ poolt koostatud detailplaneeringulahendus (töö nr 12-0414, seletuskirja versioon veebruar 2017 ja joonised kuupäevaga 30.03.2017). 10.-23.07.2017 avalikul väljapanekul olnud detailplaneeringulahendusega saab tutvuda Lääne-Saare valla kodulehel: <https://www.laanesaare.ee/index.php/ehitus-ja-planeerimine/detailplaneeringud/detailplaneeringute-vastuvotmine-ja-avalik-vaeljapanek/660-teade-nasva-alevik-luha-detailplaneeringu-avalikule-v%C3%A4ljapanekule-suunamine>

3. Keskkonnaamet on Luha kinnistu detailplaneeringu ja selle KSH menetlemisel olnud järjepidevalt seisukohal, et Sampsoni haru on looduslik veekogu ja et tegemist on Nasva jõe haruga, mis on osaliselt roostikku täis kasvanud. Samuti oli Keskkonnaamet seisukohal, et Luha kinnistu detailplaneeringu alusel määratakse Sampsoni haru ruumikuju, kuna varasemalt puudus selles osas ühene seisukoht. KSH aruandes (kirja lisana, heakskiitmiseks esitatud versioon) on ekspert Arvo Järvet märkinud Sampsoni haru ja selle puhastamise kohta järgmist:
 - 3.1. KSH aruande peatükis 3.1 lk 17: „Kinnikasvanud Sampsoni harus ladestub igal aastal orgaanilist materjali surnud taimeosakeste arvel, mille tulemusel kujuneb orgaaniline sete, mille lagunemine mõjub halvasti veekogu talvisele hapnikurežiimile.“
 - 3.1. KSH aruande peatükis 3.2.1 lk 20: „Sisuliselt on tegemist kunagise Nasva jõe kitsa jõeharuga, mis maapinna tõusu ning kinnikasvamise tõttu on nüüd vaadeldav Nasva jõest eraldi veekoguna. /--/ Kuid samal ajal Sampsoni haru ei ole kuiv, vaid veega alaliselt täidetud. Tiheda roostiku tõttu suuremas osas aga veepind ei ole nähtav.“
 - 3.2. KSH aruande peatükis 4.4 lk 33: „Sampsoni jõeharu puhastamine on vajalik ette näha /--/, (kuna Sampsoni haru) kinnikasvamine ja settekihi suurenemine põhjustavad voolusängi ristlõike vähenemise ning suurvesi (üleujutusvesi) ei pääse piisaval hulgal läbi, mistõttu pikeneb üleujutuse kestus.“ Seega on Sampsoni haru puhastamine eksperdi arvamuse kohaselt vajalik veerežiimi parandamiseks kogu piirkonnas ning peaks vähendama üleujutuse riski ja üleujutuse kestust kogu piirkonnas.
 - 3.3. KSH aruande peatükis „Kokkuvõte“ lk 47: „Luha kinnistul tuleb tagada looduslikule vooluhulgale vastava vee läbilaskmine, et vältida kõrgveepaisutust teetammi ja truubi taha. /--/ Sampsoni jõeharu puhastamine tuleneb eelkõige veekogu ökoloogilise korrastamise ning kalastiku jaoks soodsamate tingimuste loomise eesmärgist. Puhastamisega on võimalik Sampsoni haru väga halva seisundi asemel saavutada vähemalt kesine seisund.“
4. Keskkonnaamet on KSH aruande heakskiitmise otsuses (21.12.2009 kiri nr HLS 6-8/22482-8) seadnud muuhulgas järgmised keskkonnatingimused:
 - 4.1. Enne juurdepääsutee rajamist olemasoleva ajutise tee tõttu täiendava üleujutuse korral rakendada operatiivseid abinõusid veetaseme alandamiseks ja teha koostööd naaber-kinnistute omanikega.
 - 4.2. Teises ehitusjärjekorras puhastada Sampsoni jõeharu setteist ja taimestikust. Enne projekti koostamist teha väljavõetava sette hulga ja koostise uuringud, kus määrata settes orgaanilise aine hulk, BHT⁷ ning N_{üld} ja P_{üld} sisaldus. Sampsoni haru süvendamiseks ja puhastamiseks vee erikasutusloa taotlusmaterjalide koosseisus esitada Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regioonile setteuuringute aruanne ning tööde tehnoloogiline lahendus ja seletuskiri.
5. Seisuga 17.11.2017 ei ole Sampsoni haruga seoses välja antud ühtegi vee erikasutusluba ega esitatud ka vee erikasutusloa taotlust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Padjus
keskkonnakasutuse juhtivspetsialist
Lääne regioon

Lisa: KSH aruanne

Kätlin Kallas 452 7761
katlin.kallas@keskkonnaamet.ee

Melika Paljak 452 7763
melika.paljak@keskkonnaamet.ee